

Anna Płusa

JAK OTWARTE ZASOBY WSPIERAJĄ PRACĘ NAUCZYCIELI

SIECI WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA

Warszawa 2014

Redakcja merytoryczna

Katarzyna Leśniewska

Redakcja i korekta

Anna Fus

Projekt graficzny i skład

Łukasz Kluz

Wykorzystano elementy projektu

Studia Kreatywnego Małgorzaty Barskiej

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2014

Udostępnianie

Ośrodek Rozwoju Edukacji

00-478 Warszawa

Aleje Ujazdowskie 28

www.ore.edu.pl

Materiał przygotowany w ramach programu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół*, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Tematyka sieci dotyczy wyszukiwania i wykorzystywania w dydaktyce otwartych zasobów edukacyjnych oraz udostępniania własnych materiałów w sieci w zgodzie z przepisami prawa autorskiego. Nauczyciele bibliotekarze jako szczególnie specjaliści od wyszukiwania informacji i jej źródeł, również tych internetowych, stanowią grupę nauczycieli, do których zadań należy dzielenie się swoją wiedzą w ramach pracy sieci współpracy i samokształcenia oraz wspólne opracowywanie materiałów, które pomogą efektywniej wspierać w tym zakresie innych nauczycieli, a przede wszystkim budować sprawny warsztat informacyjny, pozwalający na szybkie wyszukiwanie potrzebnych nauczycielom materiałów.

Sieć ta będzie formą współpracy dającą możliwość wymiany doświadczeń, analizy dobrych praktyk, tworzenia innowacyjnych rozwiązań oraz poszerzenia kompetencji w trakcie samokształcenia. Do udziału w niektórych spotkaniach sieci będą zapraszani eksperci wspomagający pracę jej członków w zakresie wybranych zagadnień. Spotkania te przybiorą formę konsultacji, warsztatów, szkoleń i wykładów oraz wideokonferencji.

Praca na platformie internetowej *Doskonalenie w sieci* (www.doskonaleniewsieci.pl) Ośrodka Rozwoju Edukacji umożliwia wszystkim uczestnikom sieci łatwy dostęp do materiałów samokształceniowych oraz upowszechnianie wypracowanych materiałów, pomysłów i przykładów wdrożenia wypracowanych rozwiązań.

Ogólna charakterystyka potrzeb uczestników (projekcja):

Z kilkuletniej, systematycznej analizy potrzeb doskonalenia nauczycieli bibliotekarzy wynika konieczność efektywnego wykorzystania ich wiedzy z zakresu otwartych zasobów edukacyjnych, która ewentualnie po jej poszerzeniu może być wykorzystywana w pracy dydaktycznej nauczyciela bibliotekarza z nauczycielami innych przedmiotów. Otwarte zasoby edukacyjne stanowią bogatą, internetową bazę dydaktyczną. Świadomość tego stanu rzeczy nie jest w pełni znana nauczycielom. Dostępność online, rozumiana jako dostępność każdego rodzaju materiałów na stronach internetowych, nie oznacza bowiem dostępności prawnej. Materiały te są chronione przez prawo autorskie i prawa pokrewne. Brak wiedzy z tego zakresu utrudniać może wyszukiwanie materiałów udostępnionych w ramach otwartych zasobów oraz uniemożliwia tworzenie i publikowanie odpowiednio oznaczonych materiałów własnych. Istnieje także potrzeba większej współpracy nauczycieli bibliotekarzy i innych nauczycieli w celu włączenia otwartych zasobów edukacyjnych do działań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych.

W związku z tym istnieje konieczność dogłębnego poznania zagadnienia otwartych zasobów edukacyjnych oraz wypracowania form wspierania innych nauczycieli w tym zakresie.

Grupa docelowa: nauczyciele bibliotekarze bibliotek szkolnych wszystkich typów szkół

Cel ogólny (wynikający z kontekstu i potrzeb uczestników):

Nauczyciele bibliotekarze i nauczyciele innych przedmiotów współpracują w zakresie budowania i wykorzystania otwartych zasobów tekstowych, graficznych, wideo oraz audio, a także wspierają innych nauczycieli w tym zakresie.

PRZYKŁADOWY PLAN DZIAŁAŃ:

Lp	Cel szczegółowy	Proponowane działania związane z realizacją celu	Spotkanie/praca wspólna na platformie/praca samodzielna	Uwagi
1.	Uczestnicy poznali zapisy prawa autorskiego w zakresie dozwolonego użytku szkolnego i prywatnego.	Opublikowanie przez koordynatora na platformie <i>Doskonalenie w sieci</i> materiałów na temat dozwolonego użytku szkolnego i prywatnego.	Praca samodzielna	
		Przedyskutowanie z uczestnikami sieci moderowana przez koordynatora, dotycząca zapisów prawa autorskiego i jego obowiązywania w oświacie.	Czat — praca wspólna	
2	Uczestnicy poznali licencje Creative Commons i zasady ich wykorzystania w pracy dydaktycznej	Licencje Creative Commons w pracy nauczyciela — wideo-konferencja prowadzona przez eksperta.	Platforma — wspólna dyskusja	
		Kalkulator domeny publicznej — ćwiczenia praktyczne uczestników sieci.	Praca samodzielna	Ćwiczenia praktyczne
		Oznaczenie materiałów autorskich licencjami Creative Commons — ćwiczenia praktyczne uczestników sieci	Praca samodzielna	Wykorzystanie narzędzia dostępnego na platformie CC
3	Uczestnicy poznali rodzaje otwartych zasobów edukacyjnych (zasoby tekstowe, zasoby graficzne, zasoby wideo, zasoby audio).	Otwarte zasoby edukacyjne w pracy nauczyciela — wideokonferencja przeprowadzona przez eksperta.	Platforma — wspólna dyskusja	Dyskusja moderowana
		Wyszukanie otwartych zasobów edukacyjnych z wykorzystaniem wyszukiwania pośredniego — warsztaty prowadzone przez eksperta.	Wspólna praca w grupach — warsztaty/praca wspólna w chmurze	
		Wyszukanie materiałów tekstowych, graficznych, wideo oraz audio nt. <i>Otwartość w dydaktyce</i> , udostępnionych na licencjach Creative Commons.	Praca samodzielna	
4	Uczestnicy wykorzystują w pracy dydaktycznej zasady wyszukiwania i udostępniania materiałów edukacyjnych w Internecie	Wykonanie prezentacji pt. <i>Otwartość w dydaktyce</i> na podstawie wcześniej poznanych zasobów edukacyjnych przez uczestników sieci i udostępnienie jej na forum platformy.	Platforma — dzielenie się wiedzą na forum	
		Opracowanie scenariuszy zajęć z zakresu umiejętności wyszukiwania i udostępniania OZE z uwzględnieniem przepisów prawa autorskiego i licencji Creative Commons dla nauczycieli innych przedmiotów.	Praca samodzielna	Współpraca z nauczycielami między spotkaniami.

5	Uczestnicy poznali i wykorzystują w pracy dydaktycznej portale społecznościowe oraz blogi jako narzędzia promocji otwartych zasobów edukacyjnych.	Tworzenie filmów edukacyjnych dla uczniów wszystkich typów szkół i etapów kształcenia - warsztaty prowadzone przez eksperta.	Warsztaty — praca w grupach (wspólne tworzenie filmu)	
		Stworzenie filmowej pomocy dydaktycznej do scenariusza zajęć	Praca samodzielna	
		Opublikowanie przez koordynatora materiałów oznaczonych licencjami: scenariusza zajęć wraz z filmem edukacyjnym opracowanych przez uczestników sieci.	Platforma	
		Portale społecznościowe i blogi jako narzędzia promocji działań edukacyjnych – szkolenie przeprowadzone przez eksperta.	Spotkanie — szkolenie — wspólna praca w grupach	
		Założenie przez uczestników strony, profilu lub bloga w wybranym portalu społecznościowym.	Współtworzenie profilu oraz bloga —praca wspólna	
		Opublikowanie opracowanych materiałów dydaktycznych dla nauczycieli w ramach wybranego portalu.	Praca wspólna	
		Udostępnienie linku na forum platformy opublikowanego materiału koordynatorowi i innym użytkownikom sieci.	Platforma	

PRZYKŁADOWY HARMONOGRAM DO PLANU DZIAŁAŃ:

	Spotkanie 1.				
Spotkanie 1.	Cel szczegółowy	Działania	Potrzebne materiały/pomoce	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy poznali się.	Zabawa integracyjna — wzajemna prezentacja	Karki, pisaki		
	Uczestnicy określili cele pracy sieci.	Burza mózgów	Kartki, pisaki, flipchart		
	Uczestnicy ustalili roczny plan pracy sieci.	Praca w grupach, dyskusja moderowana.	Szablon planu pracy sieci dla każdej z grup.		
	Uczestnicy poznali ogólne zasady pracy i funkcjonowania platformy.	Prezentacja platformy w postaci filmu.	Projektor, ekran, komputer, głośniki.	http://www.youtube.com/user/oreedu	
		Rejestracja i logowanie na platformie <i>Doskonalenie w sieci</i>	Komputery z dostępem do Internetu.	http://doskonaleniawsieci.pl/o-platformie.aspx	
	Między spotkaniami				
Między spotkaniami	Cel szczegółowy	Działania	Forma realizacji ¹	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy poznali zapisy prawa autorskiego w zakresie dozwolonego użytku szkolnego i prywatnego.	Opublikowanie przez koordynatora na platformie <i>Doskonalenie w sieci</i> materiałów na temat dozwolonego użytku szkolnego i prywatnego.	Samodoskonalenie	<i>Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych</i> (Dz.U. 1994 nr 24 poz. 83). Artykuły Dariusza Skrzyńskiego „Prawo autorskie w szkole...” , <i>Biblioteka w Szkole</i> 2010, nr 1-6. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=W DU20060900631 „Dozwolony użytek w edukacji” Centrum	

¹ Np. współpraca na platformie (dyskusja, czat, współredagowanie dokumentu, inne), realizacja działań w szkole (lekcja/impreza wg scenariusza, obserwacja, zebranie danych, prowadzenie spotkania zespołu, inne), samodoskonalenie, opracowanie materiałów, narzędzi, inne

				Cyfrowe Projekt: Polska - http://centrumcyfrowe.pl/dozwolony-uzytek-w-edukacji-infografika/	
		Dyskusja uczestników sieci nt. „Inter-netowe materiały dydaktyczne wykorzystywane w zgodzie z prawem”.	Czat - współpraca na platformie <i>Doskonalenie w sieci</i>		
	Uczestnicy poznali licencje Creative Commons i zasady ich wykorzystania w pracy dydaktycznej	Seminarium z udziałem eksperta: 1.Organizacja Creative commons w Polsce i na świecie. 2. Charakterystyka licencji CC. 3.Przykłady materiałów oznaczonych licencjami. 4.Narzędzia do generowania licencji CC.	Wideokonferencja – platforma <i>Doskonalenie w sieci</i> . Dyskusja uczestników z ekspertem.	www.creativecommon.pl www.koe.org.pl www.otwartawiedza.pl	
		Ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem <i>Kalkulatora domeny publicznej</i> . Wszystkie ćwiczenia polegają na sprawdzeniu czy materiał należy do domeny publicznej. Narzędzie wymaga podania	Praca samodzielna	http://domena.koed.org.pl/	

		kilku podstawowych informacji dot. utworu: autor, rok powstania, itp.			
		Oznaczenie materiałów autorskich licencjami CC z wykorzystaniem narzędzia dostępnego na platformie CC	Samodoskonalenie	http://creativecommons.org/choose/?lang=pl	
	Uczestnicy poznali rodzaje otwartych zasobów edukacyjnych	Wykład eksperta: nt. „Otwartość w edukacji” 1.Charakterystyka OZE 2. KOE w Polsce i jej projekty. 3.Tworzenie i publikowanie OZE. 4. Dostępność OZE w Internecie.	Wideokonferencja — platforma <i>Doskonalenie w sieci</i> .	www.otwartezasoby.pl www.koe.org.pl www.ceo.org.pl/pl/cyfrowaszkola www.epodreczniki.pl	
Spotkanie 2.					
Spotkanie 2.	Cel szczegółowy	Działania	Potrzebne materiały/pomoce	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy poznali rodzaje otwartych zasobów edukacyjnych (zasoby tekstowe, zasoby graficzne, zasoby wideo, zasoby audio).	Wyszukiwanie otwartych zasobów edukacyjnych z wykorzystaniem wyszukiwania pośredniego, warsztaty	Komputery z dostępem do internetu	http://doskonaleniewsieci.pl/Zasoby-edukacyjne.aspx	

		prorowadzone przez eksperta: 1. Narzędzia i funkcje wyszukiwarki. 2. Formularz wyszukiwania zaawansowanego. 3. Prawo użytkowania jako kryterium szukania zaawansowanego. 4. Błędy popełniane przez użytkowników podczas wyszukiwania informacji 5. Ćwiczenia praktyczne.			
	Między spotkaniami				
Między spotkaniami	Cel szczegółowy	Działania	Forma realizacji ¹	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy poznali rodzaje otwartych zasobów edukacyjnych (zasoby tekstowe, zasoby graficzne, zasoby wideo, zasoby audio).	Wyszukiwanie materiałów tekstowych, graficznych, wideo oraz audio nt. <i>Otwartość w dydaktyce</i> , udostępnionych na licencjach Creative Commons.	Zebranie danych		
	Uczestnicy wykorzystują w pracy dydaktycznej zasady wyszukiwania i udostępniania materiałów edukacyjnych w Internecie	Wykonanie prezentacji pt. <i>Otwartość w dydaktyce</i> na podstawie wcześniej poznanych zasobów	Opracowanie materiałów		

		edukacyjnych przez uczestników sieci.			
		Udostępnienie prezentacji na forum platformy.	Zamieszczenie prezentacji na platformie <i>Doskonalenie w sieci</i>		
		Przygotowanie scenariusza i przeprowadzenie zajęć dot. wykorzystania OZE: opracowanie scenariuszy zajęć z zakresu umiejętności wyszukiwania i udostępniania OZE z uwzględnieniem przepisów prawa autorskiego i licencji CC dla nauczycieli innych przedmiotów.	Współtworzenie z nauczycielami innych przedmiotów scenariusza		
Spotkanie 3.					
Spotkanie 3.	Cel szczegółowy	Działania	Potrzebne materiały/pomoce	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy wykorzystują w pracy dydaktycznej narzędzia z zakresu TIK.	Tworzenie filmów edukacyjnych dla uczniów wszystkich typów szkół i etapów kształcenia — warsztaty prowadzone przez eksperta. Podczas spotkania: 1.Wykorzystanie filmu w pracy dydaktycznej. 2.Omówienie funkcji	Komputer z dostępem do Internetu oraz odpowiednim oprogramowaniem		

		programów do tworzenia filmu. 3. Ćwiczenia praktyczne			
	Między spotkaniami				
Między spotkaniami	Cel szczegółowy	Działania	Forma realizacji ¹	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy wykorzystują w pracy dydaktycznej narzędzia z zakresu TIK.	Stworzenie filmowej pomocy dydaktycznej do scenariusza zajęć przy wykorzystaniu OZE.	Opracowanie filmu		
		Przesłanie koordynatorowi wykonanych filmów.	Wygenerowanie pliku na adres e-mail.		
		Publikacja przez koordynatora materiałów oznaczonych licencjami: scenariusza zajęć wraz z filmem edukacyjnym opracowanych przez uczestników sieci. Podzielenie się refleksjami z pracy nad filmem z radą pedagogiczną szkoły.	Udostępnienie materiałów w ramach przykładów dobrej praktyki na platformie <i>Doskonalenie w sieci</i> . 1.Przeprowadzenie zajęć w szkołach z wykorzystaniem tych filmów		
	Spotkanie 4.				
Spotkanie 4	Cel szczegółowy	Działania	Potrzebne materiały/pomoce	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy poznali i wykorzystują w pracy dydaktycznej portale społecznościowe oraz blogi jako narzędzia	Szkolenie prowadzone przez eksperta nt. „Portale społeczno-	Projektor, ekran, komputer, głośniki.		

	promocji otwartych zasobów edukacyjnych.	ściowe i blogi jako narzędzia promocji działań edukacyjnych”			
		Założenie i współtworzenie przez uczestników profilu lub bloga edukacyjnego – praca zespołowa.	Komputer z dostępem do Internetu	www.doskonaleniewsieci.pl/Blog.aspx	
Między spotkaniami					
Między spotkaniami	Cel szczegółowy	Działania	Forma realizacji ¹	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy poznali i wykorzystują w pracy dydaktycznej portale społecznościowe oraz blogi jako narzędzia promocji otwartych zasobów edukacyjnych.	Opublikowanie opracowanych materiałów dydaktycznych dla nauczycieli w Internecie	Praca grupowa online		
		Udostępnienie linku na forum platformy do profilu lub bloga koordynatorowi i innym uczestnikom.	Platforma <i>Doskonalenie w sieci</i> .		
		Promocja otwartych zasobów edukacyjnych wśród nauczycieli innych przedmiotów poprzez portale społecznościowe i blogi. 1.Promocja poprzez strony bibliotek, kontakt osobisty, e-mailowy, serwis	Prowadzenie profilu oraz bloga.		

		elektroniczna biblioteka pedagogiczna...)			
	Spotkanie 5.				
	Cel szczegółowy	Działania	Potrzebne materiały/pomoce	Bibliografia/netografia	uwagi
	Uczestnicy dokonali analizy osobistych rezultatów, które osiągnęli dzięki współpracy z innymi nauczycielami w sieci.	Dyskusja moderowana: 1.Mocne i słabe strony pracy sieci. 2.Realizacja celów.			
	Uczestnicy ocenili główne aspekty funkcjonowania sieci w wymiarze działań i celów.	Wypełnianie ankiety ewaluacyjnej online 1.Użyteczność omawianych treści i zagadnień. 2.Eksperci. Organizacja pracy sieci. 3.Wykorzystane materiały dydaktyczne. 4. Metody pracy. 5.Komunikacja. 6. Czas spotkań.	Formularz ankiety, komputery lub tablety z dostępem do Internetu		
Spotkanie 5.	Uczestnicy ustalili formy promocji i sposobów udostępniania wypracowanych rozwiązań innym.	Bank pomysłów	Pisaki, flipchart		

Proponowane formy prezentacji/propagowania efektów pracy sieci:

Stworzenie skryptu pt. **"Jak otwarte zasoby wspierają pracę nauczycieli"**, zawierającego materiały opracowane przez koordynatora, ekspertów i uczestników sieci.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl